

Proprietara
Vad. Iul LUDOVIC VAKAR
Inreg. la Tribunalul Ciuc, sub
Nr. 11940-1938. Dos. No. 27

CSIKI LAPOK
(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil:
VICTOR RESZEGH
Inginer-Agronom

Emlékezzünk.

Vannak személyek, melyeknek felújítása nemzeti kulturális szempontból örökösen időszzerűnek mutatkozik. A kisebbségi sorokban az iskolán kívüli népművelés feladata különösen elsőrendű kötelesség. Sajnos, a mi hazánk esztendői kisebbségi életünk még nem érezték oda, hogy a népműveléssel rendszeresen foglalkozó országos kitegósított program szerint működő falusi egyesületeink legyenek. Anélkül a téren jelentkező hiányokat így a vidéki sajtó kénytelen pótolni nemzeti munkák és nemzeti nagyjaira emlékeztető cikkek felvételével. Irodalmunk történelmünk számtalan példát tár elénk, amire bűnszék lehetne, hogy a nemzeti öntudat ébresztésére nem is lehetne jobb alkalom, mint ezen eseményeknek dőlékben való felújítása. — Április elején különösen gárdag ilyen eseményekben. A magyar irodalomnak valószínűsége bősége és a hónap emléktetői idején nekünk néhányat:

1784 április hó 4-én született a háromszék megyei Székelykeresztény Kőrös Csoma Sándor, ki a nagyenyedi református kollégium elvégzése után európai hírnévre valódi az életrajzi kutatás terén szerzett érdemeivel. Kőrösi Csoma Sándor, a szegény háromszéki székely fia csodálatos példája a székely akaratnak és teremtési akaratának. Az életrajzi második házja lesz a testvérrel után kutató nékelij tudósának. A magyar egyedüliség és otthonosság Úri Kőrösi ez életrajzi testvérek felkutatására a Ástia lesz tometóje is. A Himalája tővén levő kis fűrdőhelyen, Dársillingsben hal meg 1842-ben. Emlékét azonban ma is őzri a tibeti nyelv nagy szótára a tibeti nyelvben, melyeket az angol tudományok társaságok adtak ki, hogy antán az ó elismerésük alapján mi is meghajtott az elismerés zászlóját havánk e nagy fia előtt.

An időrendben második helyen Vas Gerebent kell említenünk. Vas Gereben, családi nevén Rákóczi József 1823 április hó 7-én született és 1868-ban halt meg. Erdősi mesterege az ügyvédkezés volt, de irodalmunkban regényvel telt ki magának hallhatatlan nevet. A múlt század nemzeti életének, a vármegyének, a falunak és városának legbűb korrejsait adják ezek a jóslat humorral megírt regények a magyar ifjúság nevelésében oroszán része van a nemzeti ismeret és a műveltség-történet szempontjából óriási értékkel bíró regényeknek. A népies nyelv pedig lehetővé tette, hogy a művek minél szélesebb körben terjedjenek el.

E cikksorozatunkban még legnagyobb nemzeti királyunkat is, Hunyadi Mátyást, ki 1490 április 6-án halt meg. Mátyás király, az első európai hadsereg megalkotója, nemcsak mint hadvezér volt nagy. Udvara gyűlésező helye volt a rózsaszínű művészeknek és tudósainak. Irodalmi téren pedig nagy érdemeket szerzett világhírű könyvtára, a Corvinák gyűjtésével. E gyűjteményben maradt meg az ország legnagyobb történetírójának, János Pannoniának történelmi munkája és még számos hasonló tárgyú latin munka, melyet a nagy rózsaszínű király udvarában élő írók adtak ki.

Április hó 8-án megint gyásznapja van a magyar irodalomnak. E napon halt meg gróf Széchenyi István a legnagyobb magyar. Családjában hagyományos volt a nemzet-kultúra iránti áldozatkészség. Apja a Nemzeti Múzeum alapítója, ő maga pedig legelső tudományos társaságunknak a Magyar Tudományos Akademiának vezetője meg alapít. An ország gazdasági Egyesület megeremtésével. Munkáikodása új reformországot nyit meg az országban. Gazdasági munkáiban a hiteles, takarékpénztárak, modern építkezések problémáit vetette fel a reformok megvalósítása terén élesen ellentétbe kerül Kosuthal, kinek heves ellendulását ellenzi. A szabadságharc letérése súlyos lelki válságot idéz fel a házja sorsáról aggódó lélekben és ez okozta tragédiáját is. A Pécs melletti Döbling oltalmógyógyintézetben halt meg 1860 április 8-án.

Nagyságának sorát e héten Katona József, a Bánk Bán szerzője zárja be. Születet 1830 április 18-án, az alföldi Kecskeméten, mely városnak később főjegyzője lesz. Múltbuzeró személy meglátják a magyar történelem legirigikusabb megnyilatkozásait, a királyi hűség és hazaszeretet közötti vergődést. E lelki vívódásból születik meg a Bánk Bán, a magyar irodalom legirigikusabb és legnemzetibb tragédiája. A keresztényesség felvételével szabadságot nyitunk a német járom s nemzeti történelmünk a külső és tragédiák végteleen sorát mutatja a germán tenger eleni védekezésében. A magyar beállítottságnak, a lovagkori magyar főur nemzeti öntudatának, király és hazaszeretet közt idegőrlő lelki vívódásának legirigikusabb példája Bánk, a királynégyilkes nádorispán; de mellette a magyar paraszt, a középkori jobbágyság lelki életét feltáró Tiborc alakja is olyan jellemalkítás, mely minden tekintetben érdemese teszi Katona művét arra, hogy örök időkre gyönyörű maradjon a magyar irodalomnak.

Nagy vonalakban visszatekintünk nemzeti pár kiválóságára. Nem csúnak, hogy tanítunk e fel-

letes sorokkal. A hullap célja csupán az, hogy ráerelje a figyelmet arra, ami kulturáltak s aminek a népművelés terén hasznát vehetjük. Bővebben az utmutatás során kereshet minden érdeklődő. Könyvtarak, könyvek állanak rendelkezésre, ha nem is megfelelő számban, de mégis elegendően ahon, hogy a nemzeti sors iránt érdeklődő, népének történetét megismerni óhajtó ember megtalálja azt, amit ezen a téren megismereni óhajt.

Az új hadinyereség-adó.

A Monitor: Official apr. 13-án csapában megjelent egy új törvény, amely elrendeli a 100 000 L-jen feletti adózóknak a hadinyereség adóval szembeni kötelezettséget és ugyanezen a törvény rendel el a 2 százalékos veseli illetek átszámítását is.

Egyelőre maradjunk az új nyereségadónál, amelynek az a feltűnő különbsége van a régebbi adókkal szemben, hogy nem a tiszta haszon, hanem a bruttó nyereség után lesz megállítva.

An 1936, 1937 és 1938 évek bruttó jövedelmétől egy átlagos jövedelmű állampolgárnak úgy, hogy a három év bruttó jövedelmét összeadják és osztják hárommal. Ez az összeg az átlagos jövedelem.

Amennyiben az 1939 év bruttó jövedelme meghaladja ezt az átlagot, úgy a túlsúlyos után veseli ki az adót és pedig: 100 000 lejig 10 százalékot, 100 001—300 000 lejig 12 százalékot és progresszív arányban az adó mértékét 20 százalékig.

Kereskedőknek és árak vételára és az eladási ár közötti különbséget, bankoknál a nyereség-vesztés számításánál könnyebb összes bevétel, de ebből levonják a kifizetett kamatokat.

A hivatás a felek által leendő vallomások alapján történik. Vallomást tartanak adni minden kereskedő és iparos, de akik az I—IX. osztályban vannak, fel vannak adva az adóztatás és a vállalkozás idő mentve.

Ezek szerint minden iparos vagy kereskedő, aki 100 000 lejnél nagyobb jövedelme után adózik, tartozik vallomással.

A vallomást nem nyomtatványra, hanem közönséges fehér papíron állítjuk ki és a következő adatokat kell tartalmaznia:

An 1936, 1937 és 1938 évben elért bruttó jövedelem. 1939 évben elért jövedelem. Különbösöt az 1936—8 évek átlaga és az 1939 év bruttó használatát.

A vállalkozás tartalmában kell az a kijelentést, hogy az adózó ismeri a törvényvel a büntető rendelkezéseket és teljes felelősséget vállal a vallomása beirt adatokért.

An adóssá vallomását teljesen elfogadják és minden külön helyi vizsgálat, minden tárgyalás nélkül a bevallott összeg után veselik az adót. Mivel a fél által bevallott adatokat fogadják el, felelősségek helye nincs. Amennyiben az adó kiállítás hibás lenne, úgy az egyenes adótörvény 125. §-ában szabályozott elutasítandóknak (contestatio) van helye.

Asor, akik nem vallanak be minden szükséges adatot, a különbösöt után is adó fizetnek, de csak az adóssá egyetértés összegű bírságot is számolnak.

Asok, akik valójában adóssá vallanak be, azonban elvetik a helyes és a valójában adóssá közötti összeg után járó adót, ennek kivétel ennek öszereget bírság címén.

Asokra, akik nem adnak vallomást, hivatalosan vetik ki az adót és ennek öszereget bírság címén. Ezek a törvény intézkedései.

1940 április 8.

Ezt az időpontot jelölte meg a hatodik évközi is rendelkezés bevezetése származása Kics volt osztrák-magyar hadseregbeli kapitány, amikor február havában valami apróság után kezdődő, kopogtatott be építkezés. Sokatlan megatartása és különös tárgyú állampolgári alapján itélet, Erdős egyetemes nem sorozható az általánosan ismert karakter csoportok közé.

Egy februárban tett kijelentését to.mácsolom: „1940 április hó 8-án Németország nagyobb katonai tevékenységbe kezd; a háború nem fog oly hosszúra nyúlni, mint Anglia hirdette; ezt a háborút Anglia nem nyeri meg.”

Találkozott a jövőbe látó egyének a múltban is. Egyik nagynemről a rokonok számszámán nyilatkozott, amikor három évvel a nagy világháború megindulása előtt azt tanácsolta, hogy a központon tegyék ki a bankokból a rokonok és anyra vagy a díszes meg a tőkét. Időközben makacsul állította, hogy egy nagy háború következik, a papír korona elérhetetlenedik.

Érdekes, hogy a jövő egyes eseményeit előrelátó egyének kijelentését indokolására nem képeznek, valószínűleg mivel képességük csupán a megértésre szorítkozik.

Mult hét.

Hetek óta forranak az események. Április 9-én reggel végre kibombant a szikra. Németország dánial követje megjelent a dán külügyminiszternél és bejelentette, hogy a német csapatok bevonulnak Dánia területére és megszállják az országot a háború egész időtartama. Mindent azért teszt, hogy Dánia függetlenségét és semlegességét biztosítsák. A dán kormány kijelentette, hogy tartozik a megszállás ellen, de együttműködés a háború elfogadja a német katonai intézkedéseket. Erre a német hadsereg rövid órák alatt megszállta az országot.

Ugyanezen az események játszódtak le április 9-én Norvégiában. A német csapatok egyenre több norvég kikötőben partra szállították és megkezdtek az előnyomulást. Norvégiában azonban nem ment simán a német terv, mert a norvég kormány elrendelte az ellenállást és így megkezdődtek az ellenségeskedések.

A nagy háború tehát, amely nyolc hónapja helyben állott, most megmozdult. Döntő fordulat történt, amely arra mutat, hogy az észak-államok bele kerültek a háború forgószélbe. A háború áttevődött új területekre és ezekben a percekben a történelem legnagyobb hadi mérkőzése folyik Norvégia partján.

Az angol-francia szövetségnek óriási tengeri és légi hadsereggel fejlődnek fel, hogy döntő csapást mérjenek az északiból kiküldött német haditengerészségre.

An igazi összecsapás a Skagerrak tengerrészében folyik, mert annak birtoklása azt jelenti, hogy a Norvégiában tartózkodó német hajókat és csapatokat elvágják az utánpótlásról.

Radió és újságok napok óta telve vannak ennek a mindennapos egyik legnagyobb ütközésének részleteivel, amely tengeren és levegőben már harmadik napja folyik. A szex elhatározó hír között is látszik, hogy mindkét fél nagy veszteségeket szenved. — An összeütközés során az angol-francia és a német haditengerészség között a tengeri hadműveletek során 20—20 egysége vesztett, közülük 10 nagy csatahajót.

Egyébeken a norvég ellenállás egyre rendszeresebb. Minden városban felveszik a küzdelmet az előnyomuló német csapatokkal, amelyeknek látásukat övenezésre becsülik. Norvégia terep hadászati szempontból rendkívül nehéz és nagyon megkönnyíti a védekezést.

Uj élet az ősi falak között.

Látogatás a sumuleui (csiksomlyói) egészségházban.

Diszkrétan, halkán, mint amilyen a szociális missziós nővérek egész rendje, szervezete, befelé azonban annál erőteljesebben, nagy jövő és életmentés folyik Csiksomlyón: a székelyek Rómájában. Eddig csak lélekmentést végeztek a derék Frances barátok, a „pax et benum — a béke és jószág” lelkes katonái, a Vincés apácák árva és szeretetházán kívül a ennek öszeregeti folyamánakképpen el kellett következnie a székely jövő nemzedék fizikai mentésének is. A jövő pedig: a gyermek. Nincs szebb, fontosabb hivatás a mai világban: a bimbózó ártatlan kis életet megmenteni a biztos haláltól, megkönyviteni a „nagy ut” előtt álló, verejtékesen szenvedő szülő édesanyjának emberfeletti kínjait, az elkövetkezett nehéz órában...

Erre vállalkoztak a szociális missziós nővérek. Nagy képzettségüket, lelkiük asszonyi finomságát, szívük megértő jóságát nagy áldozatkészséggel állították a székely jövőmentés uttorá, fáradságos, nehéz szolgálatába.

Bölcső — ruháskosárból, fászládából.

1938 év őzének egyik borongós hajnalán, a kettőtornyú híres kegytemplommal szemben álló, évezzedes, ősi, megyeházának, majd főnevelőintézetnek, később tanítóképzőnek és műiparitelepnek használt „székház”-ban a legnagyobb szerényeséghen, hangtalanul, minden feltűnés nélkül megnyitott szülő nők csecsemő- és gyermek otthonában, mely legelső magyar nyelvű katolikus ilyenemű intézmény egész Erdélyben, — erőteljes gyermekirás jelezte, hogy az intézetben meglátta a napvilágot a székely gyermekek közül a legelső. Akkor még csupán csak egy ruháskosár jutott az újszülöttnak, de másnap sorskerült a fászládára is és harmadnapján már kölcsön kellett kérni a szomszédoktól nagyobb kosarakat és amikor már hirt kezdett menni az otthon létevitésének, olyan érdeklődés nyilvánult meg, hogy a szociális missziós nővérek dr. Nagy András igazgató-őrkos, dr. Pál Gábor v. képviselő, főgondnok és mindazok, akiknek szívügyük volt egy ilyen intézmény: megijedtek, mire is vállalkoztak, hová helyezik el az édesanyjákat és újszülötteket.

Szerencsére leleményes a szeretet és a hivatás betöltésére irányuló nemes szándék. Nem hiába választották a kedves, jó nővérek az otthon jelgőjű: „Jó tanácsos Anyja, könyörögj érettünk!” — fohászkerült imádságot — Mária segítségével mindig akadtak megértő, támogató, tanácsadó lelkek, akik átszegtették az otthon a kedvet nagy nehézségek. Csodálatos mire volt képes a hivatásbeli életesség,

találékonyaság, a kérdés fontosságának lelkes átérzése! Lépcsőről-lépcsőre, napról-napra, majdnem semmiből fejlődött az intézmény a br. Jósika alapítvány továbbra megvásárolt és dr. Pál Gábor irányítása alatt szakaszosan teljesen kijavított, annakidején Balázs József főkirálybíró tervei szerinti épült, pontosan 115 éves épület földszinti szobáiban.

A pápa nuncius könnyes elismerése.

Amikor, a múlt nyáron történt látogatása alkalmával Casullo András pápai követ megtekintette az intézetet és meghallgatta a mélyen megindító, súlyos erőfeszítéseket a terhesvédelem és csecsemőgondozásra vonatkozólag: — könynyekig meghatódva fejezte ki elismerését a nemes jószándék és az elért eredmények fölött.

Ma már vízvezeték, rüzdőszoba, villanyvilágítással ellátott és a korszerű követelményeknek egyszerű formájában, de teljesen megfelelő helyiségnek állanak a szülők nők, újszülöttek és gondozásba adott gyermekek rendelkezésére olyan szerény összegért, melyet a legszegényebb szülők is meg tudnak fizetni.

Az intézet jóhírnevére, szükségességére és a vele szemben megnyilvánult bizalomra mi sem jellemzőbb, mint az, hogy nemegyszer egy és fél év alatt száztizen felül van a szülők száma. Nemcsak a Székelytől jönnek szülők nők, hanem idegenből is, még Bucurestiből, Brassóból is jöttek édesanyák. Nem kétségs, hogy a „Csodateremtő Székely Szűz Mária“ közelsége is igen sok betegét vonz...

A századik: ikeresülés volt. A legégszűsebben hagyták el anyja és gyermekei az intézetet. Különböző eddig már négy ikeresülést jegyeztek be az intézet anyakönyvébe és soha semmiféle komplikáció nem állott be, pedig súlyos esetek is adták elé magukat.

Háromszoros külföldi diplomás szülész, a szülészeti vezetője.

— Az intézet — mondja dr. Nagy András igazgató-
főorvos, aki különben a katolikus Népszövetség orvosi szakosztályának az elnöke — két osztályból áll. Az épület földszintjének jobb részében van a szülő-otthon. Ennek a vezetője: Gizella nővér. Belgiumban végzett háromszoros diplomával elhagyta bucaresti jól fizetett állását. Nagyváradon elvégezte a bábaképzést és eljött ritka és értékes képe-
sítésével a katolikus székely nép közé, a fenyőkoszoruzta Csikba, induló székely életet mentésére.

Valóban annyi szeretettel, szakértelemmel sürgő-forog Gizella nővér az édesanyák betegágyánál, az újszülöttek körül, látszik: a saját lelkét adja bele terhes munkájába.

Megnézzük a betegszobákat. Egy négyágyas, egy háromágyas és két egyágyas szoba áll rendelkezésre a szülő nőknek. Minden ragyog a tisztaságtól. Elkészült a vízvezeték és a fürdőszoba is. Ez a legújabb beruházás ismét csak dr. Pál Gábor főgondnok érdeme, aki hitván gazdasági érzékkel való-
ságos atyja az intézetnek. Természetesen külön szülőszoba is van az otthonban. Minden szülési esetben jelen van az orvos. Bánásmód, ápolás, gondozás és étkezés tekintetében nincs semmi különbség a különosztás és közössi osztás betegek között — mindenhol a keresztény szeretet és sorsátérző segítőnként érveszül.

Megható a közös munka felosztás az intézetben. Dr. Nagy András igazgató-főorvoson kívül Gerta testvér a fő-
nőnk. A legszertartemeltőbb „főnöknő“ a világon. Súlyos szülési eseteknél, gyermekek betegeskedése alkalmával, anyagi nehézségek között, hová meneküljön súlyos, mélyen átértett felelősségével? — kórházban, ahol áhítatosan idézheti az otthon csikasmilyi Szűz Mária bolygózójének köriratát: „Jó tanácsnak Anyja, könyörögj érettünk!“ A mindig szelíden mosolygó Szent Szűz mindig is segítséget nyújt.

Éva testvér az adminisztrációs munkában jeleskedik. Liza nővér pedig a konyhát vezeti nagy szakértelemmel, bölcsen beosztott takarékossággal, mindenki teljes megelé-
gedésére.

Ingyenes orvosi rendelő és tanácsadó

A szülészeti rész alagsorában ingyenes orvosi rende-
lőt és tanácsadót tart fenn az intézet. Ezt Nagy András ig.
főorvos vezeti. Heti három délelőtti ingyen rendelés állított állapotban lévő nőknek, gyermekeknek és szegényeknek. — Eddig ezeken felül esetben keresték tel a rendelőt.

— Nemcsak az a célunk — mondja a főorvos — az ingyenes rendelővel, hogy az arra rászorulókon segítsünk, hanem inkább az, hogy az áldott állapotban lévő asszonyok szokásaink hozzá a szülés előtti rendszeres orvosi vizsgálat-
hoz és így kerüljék el a szülési nehézségeket, szülészeti műtői beavatkozásokat. Ez az egészségügyi intézmény, ingyenes rendelőjével sem nem szanatórium, sem nem kór-
ház, hanem kimondottan szociális szervezet, tehát nem lehet versenytársa sem a kórháznak, sem a szanatóriumnak, bár a megye 147 ezer lakósa részére ezidőközben csupán 150 kórházi ágy áll rendelkezésre, viszont az o. v. osi kar az inté-
zetet felállítására előtt is lelkiismeretesen megtette kötelessé-
gét a szegénygyógyítás szociális követelményeivel szemben. Különböző egész husztig népszerű előadásokat rendezünk asszonyoknak és leányoknak s ezeken kioktatjuk őket a gyermekgondozásról, a nagyon fontos mesterséges táplálás-
ról úgy, hogy akinek kedve és hivatása van, el is helyez-
kedhetik kevés gyakorlattal hasonló intézetekben.

Látogatás a gyermekgondozó osztályon.

A gyermekgondozó osztály az épület bal szárnyában kapott elhelyezést. A gyermekek, a komor bolthajtásos ter-
mek egyenletesen fűtött melegben derűsen, láthatólag jól érik magukat, Husz kis gyermek piros, elégedett arca el-
árulja, hogy mindene megvan, amire egy ilyen kis ember-
palántának szüksége van. Szűcs Katalin védőnő a közös „mama“. A közösködés a kicsinyek ama társadalmában még nem kelt irigységet, hisz mindenki éri a megkülönböztetés-
nélküli őszinte szeretetet jólelkű gondozójának.

— Ide, — mondja dr. Nagy András főorvos, — öt-
éves korig olyan gyermekeket veszünk fel, akikről a beszer-
zett környezetanalízisünk megállapította, hogy „otthon“, ha lehet ilyenmírel egyáltalán beszélni, — balára vannak

ítélve. Nemcsak a nyomorúság, hanem különböző társadalmi és családi bajok miatt. A csecsemőket és mesterséges táplálásra szorulókat előnyben részesítjük. Egyelőre csak husz gyermeket tudunk elhelyezni, de tekintve, hogy az épületben férőhely van elég, ha kellő anyagi eszközök állnak rendelkezésre, kétszeresére is kibővíthetjük.

Esti 7 óra volt, mikor látogatásunkat befejeztük. — Nagyszobából vendég is volt társaságunkban: az ottani szűcs gyermekgondozó-intézet főorvosa, aki szintén kíváncsi volt a Székelyföld ezen legelső szülők nők csecsemő- és gyermekgondozó magyar otthonára. Elharangosták a kógy-
templomban az „Ave Maria“-át és akkor már minden kicsiny-
nek ágyban kellett lennie a házirend szerint.

Végtelen kedves kép fogadott. A jól fűtött szobákban „járóka-rácsos“ fehér kis ágyasokban, hosszú halálingszen, tisztán, jólakottan, különböző kényelmi helyzetekben, takaré-
 nélkül pihentek, szenderegtek, „aludáltak“ a kicsinyek. Egyik, másik nagykomolyan szopikálta az ujját és úgy bámolt reánk idegenként. Mélyszéles csendben volt valamennyi.

— A kicsik nem sírnak soha szülőik után?

— Alig van nagyobbacska — mondja Katalin nővér — aki emlékszik az édesanyjára, édesapjára. Itt mindent megkapnak, mire szükségük van és így a sírás is ritka dolog. Elmondhatjuk, hogy itt sokkal jobban van a legtöbb gyermeknek dolga, mint szülőinél. Koruknak és szükségle-
 teiknek megfelelően, minőség és mennyiség tekintetében bő-
 séges ételt kapnak. A legfontosabb felügyelet alatt állanak. Van vízvezetékünk, fürdők nekünk is, kvarcáramok és mindennap mérjük a csecsemők testületét. Nyáron nagy-
 virágos kertben napozhatnak, bencurozhatnak a gyermekek. Ha a szülészeti osztályon olyan anya jelentkezik, akinek kis-
 gyermeke maradna otthon, a szülés idejére magával hozhatja és itt helyezük el a gyermekosztályon. Nagy gondtól, nyug-
 talanságtól menti meg a szülőket.

Amint értesülünk, az intézet vezetősége azzal a gon-
 dolattal is foglalkozik, hogy husz év óta nélkülözött baba-
 képzőt és gyermekkorházat állít fel jövőben, ha meglesznek erre az anyagi feltételei, melyre a gyermekhalandóság és elnevelés megállása szempontjából, hogy milyen szűke-
 ség van, arra csak a faját, jövő generációját és nemzetét mentő lelkes szakember, orvos aggódó és féltő válasza ad-
 hatna felvilágosítást. Különböző a tavalyi katolikus nagy-
 gyűlés orvosi szakosztályának ülésében erről nagyon szomorú képet és még kilátástalanabb jövőt festettek az arrahivatott előadók.

* * *

A Kis- és Nagysomlyó hegyek komoran, sötétén, hall-
 gatosan húzódnak meg a kógytemplom és az egészségház mögött. Bentről szelid világítás fénye hull a sötét éjszakába. Fény, mely a szeretet melegével a felvilágosítás, egészség-
 ügyi fejlődés szolgálatában áll. Esővel, hóval vegyes déli szél olvasztja a téli jégkéreg és a Somlyó hegyek lankás oldalában ábrándoznak az alvó hóvirágok. Itt van a tavasz és az újjáébredés: a csiki székely nép is magáraeszmélt s jövőmentő ezen intézménye után, példamutatóan munkál a megújuló faj, nép és nemzet tenntmaradásán.

Albert István.

Hogyan gyilkolták meg boldogult Majláth püspök édesapját.

Sikeresen fogott neki a tél üdülésének az 1883 esztendő márciusa. Reggelente a d-rús égre kiakartotta a nap forró koronáját, amely estig nagy szorgalommal olvasott a sok havat és jeget. Ebben a munkájában még a langyos szél is segítégre volt, mert meleg lehellelével még a legkeményebb jégcsapokat is könnyesére fakasztotta.

Régi ismerősök, ha találkoznak.

Egy ilyen márciusi estén, bizonyos családba bujt-
 labával óvatosan kikerülve a tócsákat, az egyik budai kisthorcsmába igyekezett Berecs István urasági hajdu. Esténtekint a gazdája nincsen otthon, hát megengedhet magának kis kiruccanást, néhány pohár borra. Beépített a Makkhatesbe és letelepedett az egyik asztal mellé, ahová kértlenül hozta neki a korcsmáros szorosan edág borát. Amikor az első korty után letette a pohá-
 rat, egyszerre csak feléje hangzott az egyik szem-
 sédes asztal mellől:

— Nini, Pista, te vagy?

A kiáltó nvurga legény volt, aki felemelkedett asztala mellől, ahol másodmagával állt és a megszólí-
 totthos ment. Szívágyesen üdvözölték egymást. Berecs István és Spanga Mihály egy felülből való voltak és át-
 átder korak óta nem látták egymást. Megörültek a viszonyításnak és csakhamar magukhoz hívták Spanga-
 rákat is, aki Pitél János névre hallgatott. Beszélget-
 tek és időzáltak. Spanga és Pitél kalandjakkal és felfaragos pénzeszerzési módjakkal háncztek.

Tíznegy óra közelétek, amikor Berecs István-
 fízott és bucsuzott barátaitól:

— Mennem kell, mert a gazlám tíznegyre rend-
 szerint banstér és szükségbe lehet rá.

— Hit ki a gazdád?

— Majláth György gróf ur öngyásága, kancellár,
 orasági bíró, szász, főrendházi elnök.

E készlet cimboráitól. Amikor azok magutrá ma-
 radtak, egymásra néstek, Spanga Mihály halva meg-
 jegyezte:

— Te János, en az orasági bíró nekünk való ember.

— Ittább a pénz nekünk való — püörtte meg a bajusát Pitél.

Vallatják Hajdú.

Berecs István urasági hajdu, Spanga Mihály és Pitél János tekergő csavargók sűrűn találkoztak. Csafalíttosan hírdőzgettek Berecs Pitélét, gazdája-
 vagyoni viszonyai felől.

— Hát bizony vannak öngyáságának szép jöve-
 delmek, nemcsak mindenféle állásai után, hanem ran-
 geteket hoznak ám a birtokai is. Az intézők mindan-

talán hozzák a sok bankot, amelyet öngyásága vas-
 lédába tesz. Abban a pénzben kívül tömtelesen ősi drágaság és ékszer is hever.

— No, ha eszed van, akkor néha felnyitod titok-
 ban azt a vasládát és kiemeled belőle magadnak egyetmást.

— Nem lehet ám — nevetett Berecs Pista — mert öngyásága, a gasdám, a kulcsot mindig dolmány-
 belső zsebében hordja a bucszában.

Elmúlt már március dereka is, amikor a három-
 cimboros megest együtt saurcajtoe a bort.

— Hallod-e Pista — kérdezte Pitél — mióta-
 asogálad a gróf ur öngyáságát?

— Tízestét éve.

— Ugy? és mit takarítottál meg magadnak ennyi-
 hosszú idő alatt?

— É-é? Hit semmit. Ami fízetésem van, oimegy-
 korcsmára, meg valljuk meg az igazat: nőszemélyekre.

— É: meddig akarsz még szolgálni?

— Hát, ameddig lehet. Tartok tőle, hogy ha majd-
 öregedni kezdek, a gaslám elküld. Azt ígérte, hogy-
 majd ad vagy két láncc földet.

— Két láncc föld nem sok. Valamivel csak több-
 a teljes asogénységű. P-dig adhatna a gasdád abból a tömtelesen pénzből.

Pitél vetette fel először a tervet, hogy közösen-
 kellesse kiírtae Majláth gróf orasági bíró vasládáját. Mindhármán gaszad emberek lehetének, sőt még az-
 uokáik is dukálhatának az aranyban.

Spanga és Pitél addig-addig beszéltek, amíg Be-
 recs végre beleegyezett.

A végzetes este.

1883 március hó 29 én este József főherceg egy-
 című előkészség számára vacsorát adott. Hivatalos-
 volt od. Majláth György gróf orasági bíró és kancellár is.

Berecs Pista est már előző napon elújagolta-
 pajtásának.

— Meghagyta a gasdám, hogy holnap eszére milyen-
 ruháját és diaskardját készítsem ki. A nádorispán ur-
 őfőmagasságához megyen estebédre. Valószínűleg a-
 rendezésél későbbben tér haza.

— Alkalmam idő a cselekvésre — vélte Spanga —
 majd beeresztessz minket a palotába.

— Berecs István bólintott.

Majláth gróf, orasági bíró, udvari kancellár, a fő-
 rendház elnöke, a Tudományos Akadémia tagja, disze-
 bitősen ment József főherceg — akinek a nép pal-
 tinus apja után, szeretettel adományosva a nádori-
 rangot — vacsorájára. Ruhája, ékszere, diaskardja-
 megart negyvenezer forintot is.

Egyedül lakott a budai Batthány-palotában. A-
 csa'édja poszonymegyel birtokán tartózkodott állandan. Be-
 recs István belső hajdúján kívül volt még megfelelő-
 számú szolgája.

A személynét azon az estén szétválasztá. A férfi-
 nép korcsmáznal ment, a fehérszép pedig pletykálni a-
 személynét paloták szomszédságában. Csak Berecs Pista-
 maradt odahaza.

Ejőtt kilenc óra, amikor a megbeszélés szerint-
 két cimboráját be kellett engednie a palotába. Meg-
 torpan, nem akaródzott a kapu felé menni. De estén-
 mégis megtette.

A három cimboros hamarost együtt volt a gróf-
 szobájában. Próbálta az vasládát felfeszégetni, de-
 sem ment. Végül is kimondta Spanga:

— Az orasági bíró bizonyosan ptyókösös érkenik-
 haza, rögvost elalszik és akkor kivesszük a kulcsot a-
 zsebéből. Addig Pista szobájában leundnk és az öngy-
 sága megüti a kapu kopogtatóját, ide jövünk és az-
 ágy alá lopozunk.

Gyilkosok az ágy alatt.

Tíznegy óra után volt az idő, amikor Majláth-
 harszékessett. A há'özobájában Berecs Pista is segítte-
 neki a vetésésenél. Az ágy alól egyszerre tüszentes-
 hallatszott. Nem is egy, hanem kétfő három.

— Beszeteremtette — kiáltotta az orasági bíró —
 az ágy alatt tolvaj rejtőzik.

Készel sarkantyú- csizmájával az ágy alá rugott. A-
 következő pillanatban Pitél megragadta a gróf-
 csizmán lábát és rá: tott egyet rajta. Majláth oras-
 g-
 bíró a p-d óra szubant. A két haramia kiugrott az ágy-
 alól és ádosatára vetette magát.

— Pista — kiáltott a gróf — te fogjad az egyi-
 ket, a másikkal majd én vágok.

Aszonban Berecs Pista nem engedelmesskedett,
 hanem megkövültén nézte az ádás küzdelmet. A hat-
 vanötéves orasági bíró még időse korában is bikarejtő
 ember volt, elbánt volna két támadójával, ha fel tudott-
 volna kelni, amiben különben az oldalán levő diaskard
 is akadályos, amely a birkózásban minduntalan a-
 lábál köcs gabalyodott.

A rablóknak sikerült áldozatukat megfojtani.

A vasládát kifosztották és elmeszkélték.

Három halálos ítélet.

A három rablógyilkos rövidesen hurokra került. Akasztó-
 fára ítélték őket. A két felsőbb bíróság is meg-
 erősítette az ítéletet. A király nem adott kegyelmet. Az-
 ítélet kimondta:

— Esőnek Pitél, másodknak Spangát akaszt-
 ják, Berecsnek végig kell nézni a két akasztást és-
 csak estén kerüli rája a sor. Nem érdemel mást, aki-
 gasdája ellen gyilkosokkal szövetséget.

A hármas akasztás megtörtént.

Egy hónap múlva fiatal ember jelentkezett a pap-
 nevelő intézetben:

— Majláth Gusztáv Károly vagyok, a meggyilkolt

országtró fia. Apám tragédiája arra késztet, hogy a papi pályára lépjek.

Majláth Gusztáv Károlyból lett idővel Erdély nagynevű püspöke, aki érseki rangban nemrég halt meg és akit a múlt héten temettek. A szárazul rablógyilkosság a katolikus egyháznak nagynevű egyházejedelmét juttatott. Isten utjalám, kiismerhetetlenek. (h. e.)

Apróságok.

A húsvéti ünnepek újabb bejelentéseket hoztak. XII. Pius pápa ünnepeit a feltámadás ünnepeit választotta ki, hogy békeszót intessen a világ népeire. Nem is azokat, "akik több itélet volt és a becséd azok fölött, kik a népek közötti egyetértést szétrombolták és a teremtő emberi energiákat a fegyverkezés szolgálatába állították. Az emberi szellemnek és munkájának az a parázsaival, ami most szertességgel a világban végbe megy, a leghatalmasabb nyomoronyhító akciót lehetett volna elkészíteni a szájaktól elvont és fegyverekre költött: milliókkal a népjóléti intézmények sokaságát lehetett volna megvalósítani. A háborúnak ebben az iróniás örjögésében jót nem várhatunk csak attól, ami Krisztustól jön. A Megváltó az egyetlen segítség, aki a benne bízó lelkekben visszaállíthatja az igazságosságra vetett hitet és csak ő adhatja vissza az emberiségnek a legjobbját: a szeretetet. — A húsvéti ünnep alkalmával végül arra kérte még a szentatyja a népeket, hogy imádkozzanak a Megváltóhoz, hogy adja vissza a keresztény népeknek a békét, megértést és összefogást. — A leghatalmasabb keresztény egyházfő szavaiban ma döntő súly van. Az eszmél harcok szürkeárnyékban kivesztő utat csak ez talál, aki tiszta lélekkel és a lelkiismeret legelsőszóval megvizsgálásával igyekszik visszatérni Krisztushoz, a lelkek nagy Urakodójához. Krisztus földi helytartója a szív legnemesebb érszárával a családok tehetőségét megáldott emberi egy minden igénybevételével igyekszik erre az útra terelni a világ népeit és hisszük, hogy fáradságosainak eredménye is lesz.

A gyűlöletnek a lelkekben való uralma példátlan méreteket értett a mai időkben. Vannak emberek, akik valóságos kejelegnek abban, hogy embertársaiknak árthataak. A bajkorában szót nem ismernek megkülönböztetést még az édes testvérrel szemben sem. Valami lelkiismereti elfajulás ez, szinte tömegjelenség különösen nálunk. Felrúgnak ezek az emberek jellemet, erkölcsöt, vallást és vérszerinti kötelességet, csak hogy a leggaládabb módon teljesíthessék sokszor jelentéktelen, önös érdek vérsértés bosszúvágyukat. A napokban egy pap esetét áldozatul a testvér e gyilkos mérényletnek. Az ismeretlen rosszakaró Magyarországról küldött kompromittáló iratokat a címere, még pedig olyan primitív csomagolásban, hogy az lehetőleg magára vonja a hatóságok figyelmét. A terv mestersen sikerült. Megfelelő helyen dicsőretet is érdemelt az illető jómadár, de e helyen csak a népiélet megvetését kaphatja. Sikerült a hátszöveg megburcoltatnia egy ember, egy fatu lelkiéletének vezetőjét. Sikerült keserves kínaszkodásokat szerzenie talán éppen annak, aki az ő lelkét igyekezett valamikor jobb útra téríteni Krisztus kínaszkodásának példájával. A testvéri szív e gyalakság elfajulására pedig mi is rámutatunk e helyen, hogy abból mások is oltást szerezzenek és vessen a szemet a nagy nyilvánosságuk az a megbélyegésével, ami őket éri.

Husz százalékos emeléssel átvitelezik a múlt évi adókat.

A helyi pénzügyigazgatóságban április hó 2-án érkezett meg a pénzügyminiszter 571813 március 29-én kelt magyarázó rendelete az adók átvitelezéséről, amit lényegében pozitívan az alábbiakban külsünk.

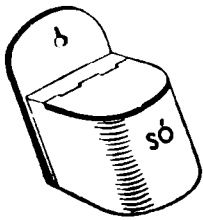
Átvitelezik az 1933—1937-re tehát 5 évre annak idején megállapított 1938—1939 és 1939—1940-re tehát két ízben átvitelezett házasági adókat az összes városokban és falvakban 1940—1941 költségvetési évre a 13 ik paragrafus értelmében 20 százalékos emeléssel. Ez a rendelkezés az eddig mentes házakra is vonatkozik, amelyeket nemzeti védelmi tilalékkal róttak meg. Az átviteleses hivatalból történt. Hasonlóképpen husz százalékos emeléssel átvitelezik az összes vonatkozó szuprakotákat és hasonló illetékeket. Újból számítják ki a szuprakotát olyan esetben, ahol április 1 és május 15-ig van joga a ház tulajdonosoknak a ház terület bejelenteni a ilyen esetekben tekintetbe vessik a kote csökkentését, ellen esetben a szuprakotát mindössze csökkentés nélkül vessik át. Hasonlóképpen átvitelezik a kereskedelmi, ipar és szabadfoglalkozásból származó jövedelmek után kivetett egyenes járuléki adókat és husz százalékos emeléssel, alspul véve az 1939—1940 évi összeget, ezeknek a szuprakotáknál csupán 10%-os emelést hajtva végre. Ezek az átvitelesések úgy az állm, mint az adófizető részére véglegesek és így meg nem felelhetnek.

Adókvitést eszközölnek újadás vagy mentesség megszerzése, vagy adóösszeállítás esetében, mindig kizárólag nyilatkozat alapján. A megyei és községi járulékok felosztása azoknál az üzemeknél, amelyeknek központja nincs az üzem helyén, szintén a tavali marad s arról a pénzügy a vállalati központot hivatalból érteníti.

Az alkalmi jövedelmek, irodalmi, tanári, művészi jövedelmeknél is 20 százalékos adó és 10 százalékos szuprakota emelést vessenek végben s hasonlóképpen 10 százalékos emelést kapnak a fizetések, nyugdíjak és mozgó értékek után kivetett szuprakoták.

Am esetleg előző évben előfordult tévedéseket a következőképpen lehet helyesbíteni:

- 1. Ugyanazon adósánál, ugyanazon jövedelemért

Só nélkül is lehet főzni

de az ilyen étel nem ízlik, mert a só nélkülözhetetlen. Így a kávénál sem nélkülözhető a Franck-kávépótlék.

két ízben kirót: adót törölni lehet, de csak kizárólag kérés alapján.

2. Az egyenesadótörvény 39 paragrafusa, 4 bekezdése, 9 pontja szerinti részvényitársaságok s azok, amelyek egyáltalán nem működnek s az átvitelesések miatt adójuzt ma is fennáll, kérheti a pénzügyigazgató ságtól legfeljebb az adóösszeg felére való csökkentését

3. Az új szabadfoglalkozásnak és iparosok, akik az 1939—1940 költségvetési év alatt 6 hónapnál több ideig voltak koncentrálna s az alatt az idő alatt nem folytathatták mesterségüket, illetve foglalkozásukat, az 1940—1941 évre átvitt adó részbeni lezállítását kérheti a megállapító pénzügyigazgatóságtól a jelen törvény hatáskörében értelmezésben, amely az adó felénél kisebb összege az adócsökkentést nem enged meg. Nem érvényesíthetik ezt a kedvezményt azok, akiknek laboratoriumuk, irodájuk vagy műhelyük van s a bevonulás ideje alatt ezeknek működése nem szünetelt.

Ez tehát világosan elénk tárja, hogy a múlt évi adót a koncentrálna miatt sem lehet csökkenteni, hanem az időn lehet részbeni csökkentést elérni a múlt évben töltött koncentrálna idő miatt. — A lezállítást az érdekelte fél koncentrálna egységétől kapott bizonyítványa és kérése alapján lehet csak eszközölni — tehát ez nem hivatalból történik.

A két százalékos nemzeti védelmi cota adóitonalat a következőképpen emeltek fel: 8% minden mezőgazdasági jövedelem után. — 8% házasági jövedelem után. Hat százalékos a mentesített házik után. Hat százalékos minden ingó jövedelem után. — Hét százalékos az összes ipar és kereskedelemből származó jövedelem után. Nagy százalékos a tantum és szótouok után. Nagy százalékos az ipar és szabad foglalkozásból származó s az a psteria fixában lévő jövedelem után. Hasonló emelésektel kell az összes alkalmi adókat is évközben is megállapítani.

Új rádió szaküzletben

oivállalok bármilyen javítást. Akármilyen típusú és bárkitől vett rádiókat leggyorsabban javítok.

Új, nagy teljesítményű akkumulátortöltő berendezéssel

töltést leggyorsabban végnek. Minden akkumulátort azonnal töltésre kapcsolok.

Rádió Vécsey

Mercurus-Ciuc Str. I. C. Bratianu 46, az Uri Kaszinó épületében, a régi útszettel szemben.

Nőni kell!

Nőni kell, mint a fának, s gyökérrel fogozni a világra. Hol vagy gyökerem, s mi táplál tégedet? Tá'án 's szől, mi kelesről nyugatra tart, s hitu hitremmel letépl lombomat? Vagy a víz, ami jön és rohanna velem, ha kimosta gyökerem? A nap talán, mi mindig égről-égre száll?

Csak a föld, az itthoni föld táplál engemet. Alázatosságra int, de nőni kenyyszerit s dini népemért. Miért is dinék, ha nem ő lenne a ól: a változó viharral hasztalan küzdenék... De légy te a ól: Népem.

Flórián Tibor.

A háziasszony sokféle munkája.

Nem is olyan régen, Svájc Bern városában tartották meg a világ egyik igen érdekes, nagy látogatottságú ünnepét, tanulásos kiállítását, amelyről a naplópapok is beszámoltak.

Es a kiállítás kettős célt tűzött ki maga elé:

1. Be akarta igazolni, hogy a világ művelődését milyen mértékben mozdították elő a nők, szellemi termékekkel, divat- és más újításokkal;

2. Bemutatni kívánta a női hivatás rendkívül sokoldalúságát.

Azzal nem kívánunk most foglalkozni, hogy a nőknek az általános művelődés fejlesztése terén milyen sok elismerésre méltó érdemük van. Hadd próbáljuk meg azonban felvázolni a női hivatás sokféleségét.

A saját háztartását ellátó asszony elsősorban a család életrésztje. Ugyan melyik lakó: a gyerek szeret — különösen télen — kiugrani a jó meleg ágyacskából a kelősen mosakodni, fogat mosni, rendszeren felöltözködni? Észekre az anyáknak kell ügyelni. mert az e téren elmulasztottak később bosszúják meg magukat. Asután ki főzi meg nekik a reggelit, ki készíti el számukra a tis órát, ha nem a jó anya? Ki öltözteti fel a kicsiket csinosan, az időjárásnak megfelelően? Ilyenkor a háziasszony a „gyerekiány” szerepét tölti be, mert ő tud a gyerekek mind az egyes ruhadarabjáról.

Mikor ezután elmennek a családtagok munkára, lakóba és felszabadul a lakás, következik a takarítás és ezzel kapcsolatosan a szobanövények ápolása, gondozása. De ezzel is gyorsan kell végezni, mert telik-mulik az idő és nem lesz idejük ebéd. Lassmal tehát beavárolni az ebédhez s hasátérve, kezdődik a háziasszony legfontosabb munkája: a főzés. Főzés közben — a csak percekre terjedő szabad időben — azonban mindig akad még más munka, így 1—2 ruhadarab mosása, kivasaása kalácstészta sütés és még sok más! Hacsak a legrövidebb említett tevékenységet vesszük, ezek között is negy-ötfele melletkfoglalkozást láthatunk elrajtva: bevásárló, szakácsnő, mosónő, vasalónő, pák.

Amikor kessen van az ebéd, megteríti az asztalt s felszolgálja az ételt.

Ebéd után kerül sorra a kevésbbé kedvelt munka, a mosogatás és az evőeszközök, az edények eltörlése, elrakása.

A délután folyamán már, ha nem is olyan nehéz, de annál több ismeretlet igényő munkák következnek, mint pl. beranya, ruhajavítás, tisztítás, gyermek és felnőtt alsoruhacemű varrás, alaktás, amely munkák során az asszony nemcsak varrónő, hanem egyúttal divattervező, kelmeformáló, bevásárló, beözvő, műtőm is.

Asután következik a gyermekek lelkének kiképzése, vagy ha netalán beteges, ápolásuk, aszrakontatásuk. Ilyenkor a jó asszony tanítónővé, ápolónővé válik.

Az t háné az ember, hogy az est beköszöntése meghozza a háziasszony részére is a pihenést, a szórakozást. Ha mindebből valóban jut is egy kevés az est folyamán a háziasszonynak, azonban a többi szellemi munkát el kell végezni. Ezek pedig sokszor nagy fejtörést okoznak, mert a „mit főzünk holnap?”-nak napokénti ismétlődése — aminak igazodnia kell egyfelől a családtagok igényeinek, t. i. fejlődés, munkaerőt kell biztosítani, másfelől a kénytelen, az anyagi lehetőségekhez, — bizony sokszor nem kis feladat elő állítja a háziasszonyt. E munkák közé sorozhatjuk: a „konyhapoz” beosztását, a vásárlások feljegyzését, elszámolásait, a családi levelesés lebonyolítását és végül még a férj aszrakontatását is. Mássalval: a háziasszony könyvelő, számláló, családjának, hogy egy mondjuk: pénzügy- és kereskedelmi minisztere, magántikarú, társalkodónő és ha elfáradt, a hivatali gondokkal küzdő férjét figyelmével és kedvességével még jökevre is deríti — akkor késs színesnő is. Nygával a háziasszony egy személyben művész és bűvész is.

Fedező mén!

Csedő Imre Toplita-Ciuc (csiktaploczai) lakós 4 éves, sötét szürke, Lipicai fajtájú tenyészménnek minősített mén! ovával mindennap reggel 7 óra és délután 5 órakor lehet fedeztetni. Fedeztetési díj 150 Lei. — A fedeztetést igazoló igazolványt a mentulajdonos állítja ki, amelyet az állatorvos ur, a fedeztetés után utólag ellenjegyez hivatalosan.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Sumuleu (osiksomlyói) kegytemplomban szokásos szent Antal-kilencöd kedden, április 16-án kezdődik. Minden kedden d. e. 10 órakor szentmise és prédikáció.

Hírdetmény. Tudomására hozzuk Csikvármegye közönségének, hogy a Miniszter Tanács felhatalmazása alapján a Cassa Autonoma de Financiare și Amortizare Buzurești 500 és 100 lejes hadseregfelügyeleti kötvényeket boosított ki, hogy lehetővé tegye a falusi lakosságnak is ezen hazafias kölcsönjegyzésben való részvételét. A 100 lejes névértékű kötvény ellenszámértéke 80 lej és az 500 lejesre pedig 400 lej fixetendő be. A kötvényeket az összes kerületi adóhivatalok és más állami és megyei hatóságok és intézmények rendelkezésére boosították az adóbehajtó pénzügyigazgatóság. A kötvényeket egyedül és kizárólag Dr. György Gábor jogosult aláírni, aki a kötvényeket a következőképpen jegyzi: Dr. G. György, Administrator de Incasări și Plăți al Jud. Ciuc.

A „legnagyobb székely” halálának felmásados évfordulója. Es év április 19-én lesz a „legnagyobb székely” Orbán Balás halálának ötvenedik évfordulója. Az Orlorheiu (székelyudvarhelyi) egyesületek elhatározták, hogy egy közösen és méltó keretek között megrendezett ünnepségen fogják felújítani a nagy székely emléket és méltóan munkásságát. Az erre kiküldött bizottság most állítja össze az ünnepségi műsorát, melynek egy része az Orbán Balás Székelyudvarhely határában levő sírjánál fog lezajlani. Az évforduló alkalmából Bányai János Székelyudvarhelyen megjelenő „Székelység” című folyóirata Orbán Balásról ad ki.

Finom lisztet örölhetnek a parasztlakok. A román buszvédelmi ünnepre való tekintettel a központi buszvédelmi hivatal megengedte, hogy a parasztlakoknak mindössze március 18-tól kezdődően finom lisztet örölhessenek. Ezzel kapcsolatban a gazdasági és szociális Miniszterium értesíti az országos gazdasági bizottságot, hogy április 18-tól megkezdül a finom liszt örölését.

A hadbavonulók segélyesése. A betegsegélyező pénztárak mellett működő segélyező bizottság felhívja a hadbavonulók figyelmét, hogy akik még orvosi kérényüket és a lapjuk március 17-iki számban megvesenett mellékleteket még nem serezték be és nem adták be, azok sürgősen intézkedjenek, hogy a segély iránti kérényüket benyújtsák. Bővebb felvilágosítást ad a helybeli betegsegélyező pénztár igazgatósága.

Árokba fordult a csizni (kassoni) társasgepkocsi. Súlyos közlekedési balesetet idézett elő a szokatlanul nagy mennyiségben hulló április hó. Csikvármegyében legutóbb 30–35 centiméteres, sőt sok helyen ennél is vastagabb hóréteg esett. A kassoni társasgepkocsi Kúpös Gusztáv vezetésével pontosan reggel 6 órakor indult Kaszonszilárd Csikvármegye felé. A kocsi 20 személyt vit. Kiszorjakabfalva és Kaszonszilárd között egyik magas kanyarban megcsúszott és a kétméteres árokba fordult a gép. Lázár András, Vencze György Tóth, Mihály Lejősmé, András Antal és Zsidó Gyula súlyosabban, Munteanu Petre csandórfőmester, kassoni óraparancsnok könnyebben megsebesült. A sebesülteket orvosi segítségben részesítették. Többet kórházba szállítottak. A felelősség tisztázása érdekében vizsgálat indult.

10 százalékkal emelik a személy-, valamint a gyorsvonati pótdíjegyek árát. A Hivatalos Lap április 10-iki száma közli a minisztertanácsnak a személy-, valamint az áruforgalmi vasúti viteldíjtelek emeléséről szóló jegyzőkönyvet. Ez a díjemelés 10% ot tesz ki a személy-, míg 15 százalékos az áruforgalomban. A 15 százalékos áruforgalmi viteldíjemelés az összes vasúti, valamint a csővezetékeken történő szállítókra is vonatkozik. A 10 százalékos személyviteldíj emelést a személyviteldíjre kiadott jegyekre, valamint a gyorsvonati pótdíjegyekre alkalmazzák. A 10 százalékos viteldíjemelés nem vonatkozik a személypótdíjgyűjtőkre, sem a gyors és rapidvonatokra kiadott helyfoglaló jegyekre. Az államvasutak díjbeemelésére a fenti határozatnak az államvasutak hivatalos lapjában történő megjelentésétől számított 30 nap múlva lép életbe.

Köszönetnyilvánítás. Ezúton fejezzük ki köszönetünket mindazoknak, akik férjem illetve édesapám elhunytá alkalmával bánatunkban résztartak. Santimbru—Csikassentimbru, 1940. április 10. Özv. Balló Béláné és gyermekei.

Beszámíthatatlanságot hangzottatta a negyedmillió lejt elikkasztó ghimesi postafőnök. A Targu-Muresi (marosvásárhelyi) Büntetőtábla Protopopescu—Sălcuța—Lupan—Panciu—Hul tanácsa április 1-én deléltől Iacze János győri postafőnök elikkasztásáért tárgyalta. I. c. 340.799 lejt elikkasztott el a védírat szerint különböző nyugták és iratok meghamisításával. Büntetésre leit Barbu Arzád és Ödön kereskedőkben. A büntetőtábla előtt Iacze assal védkezett, hogy olyan természetű testi sejtben szenved, amelynek hatásaként tetelért nem teljes mértékben felelős. Erre vonatkozólag orvosai szakértői vizsgálatot rendeltek el. Iacze János ügyét május 13-án tárgyalják.

Felmentették a gondatlanságból elkövetett emberölés vádját a nő. Ennek idején jelentettük, hogy Szabó Antal Ciucu (Csikassentimbru) gépkocsivezető Szebeni (Gyergyóújfalui) közlekedésben halálra gázolta Balló Balázst 4 éves Anna nevű leánykáját. A halálosvégű szerencsétlenség következtében felvett csandórfői jegyzőkönyv alapján az ügyészség gondatlanságból elkövetett emberölés miatt vádat emelt a gépkocsivezető ellen. A most megtartott törvényességi főbírálaton a védőtt szemtanúkkal igazolta, hogy az áldozat az utolsó pillanatban ugrott a kocsi előny, hogy nem tudta elhárítani a szerencsétlenséget. A bíróság bírszékhatározatában felmentette Szabó Antalt.

Patakok sorsa.

Van két patak. Az egyik gondtalan, A völgyeken át játszva cörgedek, Cirkáz erre és elhárít arra; D: sorsra bistor, térve jobbra-balra; A tenger mégis édesanyja lesz. Váltig szerencsés mind az ily patak!

D: van patak, hogy pusztaságba vessz, Síró homokban elűn nyomtalan, Ahonnan indult, pálmafás óásia, -- Forrás mellett van galambka-ház is, -- S emerre még mos, oly bizonytalan! A földalatti medre merre tsrt?

I yen pataknak biztos utja nincs; Rejtett erőknél kis játékszerre. A mélyből tér-e még a fénybe vissza? Vagy fel se hukkan, a homok fölszára? Szikkasztja Számmat égő szel. Nem vagy szerencsés, tulajdó patak! Földes Zoltán.

Megint a gyergyói blokk és dorong Gyergyó János és Blógh Máté gyergyóújfalui legények jóvágytételre léptek ki a saluik egyik korcsmájában. Huszár Mihály, Nagy László és Ferenc Agoston uccán áldogáló legények ir fát meglegyzték a korcsmákban szórakozókra. Gyergyó totilegességgel felelt a „bírlására”. Személytelenül állt bicakák és dorongok kerültek elő. Gyergyó János és Blógh Máté sőtőléssektől, eszméletlenül maradt a helyszínen. Huszár Mihály több késsurással, mások könnyebb sőtőléssektel kerültek ki a verekedésből. Gyergyó Jánosra tották és a gyergyóasszonyoktól asszonyok umba szállították. Erősen újabb verekedés történt. A súlyosan „Ártil Gyergyó János testvére Gyergyó Márton és Sojrom Sándor nyilt uccán, minden előztes szöváltás nélkül megátmadták és vérsere verték Osh Ferenc 20 éves legényt. Assal indokolták tettüket, hogy Osh Ferenc egy tiseben lakik Huszár Mihály és társival, akik félholtra verték Gyergyó János fát. A verkedőket nem találták meg. A visgát folyik.

Cinoban vasárnap újból havasott. Márc. 31-én újabb havasás volt Csikvármegyében. A Harghita és a Kárpátok nyulányainak magasabb fekvésű vidékei hóviharak voltak. A rendszertelenül váltakozó időjárás gátója a mezőgazdasági munkákat megkezdését, melyket egyre jobban sárgot az időrehaladott idő. Csikvármegyében még sem ekéve, sem boronával nem lehet dolgozni. Szakkörök véleménye szerint, ha így tsrt az idő, hetek telnek el, míg komoly munkát lehet kezdeni.

Felmentették Florescu Ioan ellenőrt. Április 5-én, pontosan tárgyalta az ítélő árda Lupan—Anastasiu—Panciu—Antonescu—Hul tanácsa. Florescu Ioan Frumosa (Csikassentimbru) pénzügyi ellenőrt, akit a helybeli törvényességi és pénzügyi közbirtokosságok megzavarása és más hűcsélekmények miatt hat hónapra foghátra ítéltek. Az ítélőtábla a védőttat felmentette.

Föltölvön ütötte és megütöktült. Tatár Iznac Mihail (Csikassentimbru) lakos egész életre kitartó súlyos testi sérülés vétsége miatt került a helybeli törvényességi elő. A védőttat Tatár Anasztasiu testvére Gyergyó János, a szavatott totilegesség követő. Tatár úgy vágta föltölvön Gyergyó János, hogy megütöktült. A bíróság 6 hónapra elárására ítélte a verkedőt.

Le kell fenyképesni a köseplüteleket. A közeplüteleki miniszter rendelete értelmében az összes köz plüteleket levelező-lap nagyságban le kell fenyképesni a fényképet be kell szorgálatl a pruarálkhoz, mely azokat táblóba foglalva juttatja el a miniszterterülethez.

A targu-muresi (marosvásárhelyi) kereskedelmi és iparkamara közleményei.

Kereskedők és iparosok figyelmébe!

A folyó év március 4-én megjelent, a termelés fellendítése és az árak ellenőrzéséről szóló törvény 25 §-ára hivatkozással, közli a Kamara az érdekelteket az iparosokkal, hogy az ülté helyszínen az árúkat árjegysége látható helyen ki kell legyen függesztve és a védőttézésre az eladott árú mennyiségéről és áráról jegyzék rdendő.

A hivatkozott törvény rendelkezéseit elkerülés végett a Kamara nyomtatéson felhívja a kereskedőket és iparosokat, hogy az árjegységeket sürgősen helyezzék el a kirakásban is, ahol minden egyes árura látható az ár, mert az ellenőrző szervek már megkezdtek működésüket.

Buoosadó.

Husz év Mercurea-Ciuc (Csikassentimbru) tartóskedősom után Alba-Iulia (Gyulafehérvár) köi özm. Eltávolításom alkalmával eszton bucsuzom el vendégeimről, ismerőseimről és jóberátalmról. Köszönm a jóindulatu pártfogás, amellyel ünletemet támogatni szivesek voltak és törem tartisanak meg jó emlékekben. Vass Géza, vendéglo.

Tusnádfürdőre, az Adler-villába kerestetik a nő, gyermektelen házmeester, olyanok, akik tudnak románul. 1-3

Vendéglo hat szobás hással, tekepályával, villanyal, forgalmas helyen, eladó. Anonnal átvehető. Cim a kiadóhivatalban. 2-2

Egy 10 hónapos fajka eladó. Cim a Vakar-nyomdában.

Uj list reglistereket kell vezetni április hó 1-től.

- 11. számú Reglister Special, autódék, pákek és cukrázdák részére
- 12. számú Reglister Special, listraktárak részére.
- 14. számú Reglister Special, vámmalmok részére.
- 20. számú örösi báccák.
- 18. számú Reglister Special minden kereskedő részére, aki list.

Cifra de afaceri fkereskedőknek, új, 1 sz. minta
Cifra de afaceri, iparosok és kereskedőknek, 2 sz. minta.
Reglister de deposit (Raktárkönyv) 3 sz. minta.

Bélyegrendelő-lapok.
Napi nyilvántartási naplo az elhasznált bélyegekről.
Bon de plata (fizetési jegység) minden vásárló részére, aki 50 lejűl nagyobb összegre vásárol.
Bonszereshető Vakarál, Mercurea-Ciuc (Csikassentimbru)

COMPOSESORATUL JOSENI.

No. 112 din 7 Aprilie 1940.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 30 Aprilie 1940 ora 8 dimineața, se va ține în cancelaria Composesoratuului Joseni din comuna Joseni—Ciuc, licitație publică orală, pentru vânzarea a 6400 bucați arbori de molid și brad cu un volum de 3937.06 m. c. din pășunea împădurită „Părăul Putina”, proprietatea Composesoratuului Joseni.

Cantitatea este împărțită în 320 loturi.
Conform avizului Consiliului Tehnic No. 673—939 la licitație pot lua parte și membrii Composesoratuului. In cazul când în prima zi nu se va termina licitația aceasta, va continua a doua zi la aceeași oră și în același loc.

Prețul de strigare stabilit de Consiliul Tehnic, este de Lei 290 pro m. c.

Condițiunile de licitație se pot vedea la cancelaria Ocolului Silvic Joseni în Gheorgheni și la Composesoratuul.

Președinte,
Gáll Kiss András.

Secretar,
Ioan Gabor.

Pályázati hirdetés.

A helybeli Magyar Kultur-Kör (Kasszó) pályázatot hirdet egy kezelő-kimérői állásra. Pályázati feltételek a kasszó titkárnál Szentpétery Bálint urnál („Transsylvania” Bank) megtekinthetők. — Pályázati határidő 1940. április 30.

1-2

Elnökség.

Hirdetés.

A Mercurea-Ciuc (Csikassentimbru) legelő-társulat igazgatósága közhírré teszi, hogy 1940 év április 21-én d. e. 10 órakor a Bodoné nevű erdei kaszálót, 2—3 holdas parcellaként a helyszínen, nyilvános szóbeli árverésen 1940 évre haszonbérbe adja.

Ugyanakkor a közbirtokosság is haszonbérbe adja 1940 évre 4 holdas réti és 2 holdas kőbánya nevű kaszálót.

A haszoubér azonnal fizetendő.

Az igazgatóság.

Értesítés.

Miután üzletemet ez év április végén megszüntetem, raktáromon lévő összes maradékokat (resztli)

leszállított áron kiárusítom.

Együttal felkérek mindenkit, akinek tartozása van, hogy április hó 20-ig okvetlen rendezze, mert azután minden követelésemet bírői uton fogom behajtani.

Tisztelettel

Nuridsány Márton.

MODELL KALAPOK

tis napenként új formák eiesé árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott köszönek minden-nemű női kalapok eiesőrendű anyag használatával. Kalapok átállításra a legfrissebb idő alatt.

Mercurea-Ciuc, I. C. Brătianu (Gimnázium) uccá 112. sz., a Sörház közelében.

Eladó egy cséplőszekevény Ruston—Prokton, egy Hoffer 4 es kasán, egy nyorsolaj motor Columbia. — Személyesen tárgyalni lehet: Kedves Lajos, Sándorné.